

Otázka: Starověký Řím

Předmět: Dějepis

Přidal(a): schwalbe

Starověký Řím

- Ligurové, Venétové, Halokové, Galové, Féničané, Řekové
- Etruskové
 - Toskánsko
 - Písmo - nerozluštěno
 - Zemědělství, řemesla
 - Architektura - klenba
 - Kapitolská vlčice
 - 753 př. n. l. - založen Řím - Palatin, 7 kopců

Doba královská

- 7 etruských králů
- Společnost
 - Král
 - Patricijové - pozemky
 - Plebejové - řemeslníci, obchodníci
 - Senát - 100 mužů
 - Sněm - zletilí patricijové
- Servius Tullius
 - Nové rozdělení obyvatel - kritérium - peníze
- Lucius Tarquinius Superbus
 - Krutý vládce

- „znásilnění Lukrécie“
- 510 sesazen

Doba Římské republiky

- SPQR
- Forum Romanum – politické a náboženské centrum
- Pretór – voj. velitel, volen na rok
- 2 konzulové – správní, vojenská, soudní moc, 1 rok, zodpovídají se sněmu
- Questoři – pomocníci konzulů, finance
- Válka – diktátor – ½ roku, neomezená moc
- Senát – 300
- Sněm – volí konzuly
- Do válek mohou jen patriciové – vymírají, začnou posílat i plebeje
- Plebejové bojují za svá práva
- Tribun lidu
 - 10 tribunů
 - Právo veta
- Zákony dvanácti desek
 - 450
 - Kodifikace zvykového práva
 - Presumpce nevinny
- Později 1 konzul plebejský, 2. patricijský
- 300 – zrovnoprávnění patricijů a plebejů
- Řím ovládá Apeninský poloostrov, Veje, 1. Samnitská a 2. Latinská válka
- Boje v Galii
- 387 – Brennus dobyl Řím, Galové
- Expanze na jih – Tarent – Řekové, épeirský král Pyrrhos – Pyrrhovo vítězství
- Municipia – podmaněná města
- Kolonie na dobytém území
- Silnice – via, Via Appia – Řím – Capua

Punské války

- Řím se rozšiřuje na Sicílii

1. Punská válka

- 264 - 241
- Sicílie - Messana, podporována Římem proti Kartágu
- Spor o Sicílii
- Kartágo má lepší loďstvo, Řím zbrojí
- 214 - Aegatské ostrovy - vítězství Římanů
- Sicílie římskou provincií, Sardinie, Korsika

- 219 - Saguntum
 - Římský spojenec
 - Hispánie
 - Ebro - hranice římského vlivu, napadeno Hannibalem

2. Punská válka

- 218 - 201
- Hispánie - Hamilkar založí Nové Kartágo
- 218 - Ticino - Ř ustoupí za Pád
- 218 - Hannibal překročil Ebro, překročí Pyreneje a Alpy (sloni), 1/2 mužů, + místní Galové
- 217 - bitva u Trasimenského jezera, Gaius Flaminius rozdrčen
- Římský vládce se vyhýbá střetu
- Publius Cornelius Scipio
- 216 - bitva u Kann, Gaius Tarentius Varro, 70 000 padlých legionářů, „vrať mi mé legie“
- Nábor vojáků - úplně všichni muži
- Sicílie - 212 Římané dobyli Syrakusy - Archimédes
- 212 - Hannibal táhne na Řím, „Hannibal ante portas“
- 211 - bratři Scipionové zabiti v Hispánii
- 207 - bitva nad Metaurem
- Publius Cornelius Scipio Africanus - velitel v Africe
- 202 - Zana - Kartágo poraženo
- 201 - mírová smlouva

3. Punská válka

- 149 - 146
- Kartágo x Numidie
- Kartágo se brání - porušení mírové smlouvy
- Publius Cornelius Aemilianus Scipio - vnuk Africana
- 146 - dobytí Kartágo - zničeno - římská provincie Africa

Krize Římské republiky

- Dělení společnosti
 - Nobilita - nejbohatší, latifundie
 - Equites - jezdci v armádě
 - Publikáni - výběrčí daní
 - Proletariát - nemají nic
 - Otroci
- Bratři Gracchové
- Tiberius Gracchus
 - Tribun lidu
 - Chtěl reformu armády, pozemkovou reformu
 - zavražděn
- Gaius Gracchus
 - O 10 let později
 - Chce usadit proléty na jihu Itálie
 - Obilní zákon - prolétům obilí za nízké ceny
 - Zabit v občanské válce
- Gaius Marius
 - Zavedl žoldněřskou armádu, dostávali žold a po 16 letech půdu
- Občanská válka
 - Populárové - Gaius Marius
 - Optimáti - Lucius Cornelius Sulla
 - Zvítězil Sulla, Marius odchází do Afriky
 - Diktatura do 79
- Spartakovo povstání
- 73 - 71
- Capua - gladiátorská škola
- Obsadili Vesuv, rozdělili se

- Krixus - sever, poražen v Pádské nížině
- Spartakus - jih, chce se přeplavit, zrazen piráty, 71 poražen Crassem

1. Triumvirát

- Marcus Licinius Crasso + Gnaeus Pompeius Magnus + Gaius Iulius Caesar
- Crassus - porazil Spartaka
- Pompeius - Sýrie, Arménie, Kavkaz
- Caesar - Galie
- 49 - Caesar překročil Rubikon, Alea iacta est, boje proti Pompeovi
- Pompeus poražen a zavražděn
- Egypt - Ptolemaios XIII. X Kleopatra
- Caesar + Kleopatra, neomezený vládce Říma
- Juliánský kalendář
- 44 - zavražděn Brutem

2. Triumvirát

- Marcus Antonius + Octavianus + Lepidus
- 43
- Lepidus - Afrika, chce Sicílii, zbaven moci
- Marcus Antonius + Kleopatra x Octavianus
- 31 - bitva u Actia - námořní bitva, Marcus Antonius a Kleopatra se zabijí
- konec republiky, začátek císařství

Císařství

- Senát, sněm - absolutní moc má Octavianus
- Octavianus Augustus
 - Tribun lidu, imperátor, pater patriae
 - Pretoriánská garda
 - Staví silnice, vodovody
 - Forum Romanum

- Pax Romana, Limes Romanus
- boje proti Markomanům a Kvádům, Panonie
- 9 n. l. - Teutoburský les
 - Cheruskové - Arminius - porazili Ř
- Ovidius - Umění milovat, Vergilius - Zpěvy pastýřské, Titus Livius - Dějiny Říma

Julio - Caludijská dynastie

- Julius Caesar + Tiberius
- Tiberius
 - Nevlastní syn Octaviana
 - Zpočátku vládne dobře, poté jde do ústraní
 - Velitel Říma - Seianus - teror
 - Tiberius ho pověsí, poté nenáviděn i on
 - 37 zavražděn

- Caligula
 - Botička
 - Syn Germanika (generál), zabije ho
 - 39 - 40 - tažení proti Germánii a Británii
 - Šílený - považuje se za boha, kůň konzulem
 - 41 - zabit

- Claudius
 - Bratr Germanika
 - Nesvéprávný
 - Podrobena JZ Británie
 - Messalina - nevěrná manželka, stovky milenců, zavražděna i s nimi
 - Agrippina - manželka, otrávil ho

- Nero
 - Zruinoval státní pokladnu
 - Pronásledování křesťanů, umučen apoštol Petr
 - 64 zapálil Řím
 - 65 - spiknutí, mstí se, Seneca - zabije se
 - Řím bez zásobování, garda ho donutí k sebevraždě

Flaviovci

- Vespasianus
 - Obnovil státní pokladnu, lepší daňová politika
 - Potlačil povstání Židů
 - Sčítání lidu
 - Obnova Říma
- Titus
 - Výbuch Vesuvu - Pompeje, Herculaneum
 - Požár Říma
 - Koloseum
- Domitianus
 - Válčí s Británií, Dácií a Germánií
 - Usiluje o absolutní vládu
 - Ubodán
- Nerva
 - Adoptuje Traiana

Adoptivní císaři

- Traianus
 - Z Hispánie
 - Největší rozloha říše - Skotsko, Núbie, Portugalsko, Mezopotámie
 - Shoda se senátem
- Hadrianus
 - Vzdá se území na V od Eufratu
 - Hadriánův val
- Marcus Aurelius

- Parthové z východu – poraženi
- Germáni – Markomani, Kvádové
- Markomanské války – nápis na Trenčínské skále
- Commodus
 - Zavražděn

Severovci

- Poslední dynastie principátu
- Septimus Severus – porazil Parthy
- Krize Římské říše
- 212 – edikt – římské občanství všem svobodným

Krize

- Honestiores (vyšší provincionální úředníci), Humiliores – ostatní, téměř na úrovni otroků, nerovni před zákonem
- Vojenští císaři
- Stát vydržuje velkou armádu, ale nemá na to

Křesťanství

- Poč. 30. léta 1. stol.
- Ježíš Kristus
- Nazaret
- Šíření víry, apoštolové, ukřižování, zmrtvýchvstání, nanebevstoupení
- Křesťanská obec v Jeruzalémě – Jakub, Antiochie – Petr, Pavel z Tarsu
- Podpora chudiny
- Křesťané nechtějí sloužit v armádě, pronásledování

Dominát

- Peršané z východu, Germáni, loupežníci v Itálii, boje o trůn
- Zemědělci opouští půdu, kupci vraždění
- Diocletianus
 - Dalmácie
 - Velitel pretoriánů
 - Bůh a absolutista
 - Tetrarchie - vláda 4, každý má část říše
 - Barbarizace armády
 - Stanovil maximální ceny a mzdy
 - Zdanění úplně všichni
 - Správní oblasti - diecéze
 - Pronásledování křesťanů
 - 305 odchází do ústraní
- Constantinus
 - 312 - bitva u Milvijského mostu - XP, „In hoc signo vinces“
 - 313 - edikt milánský - zrovnoprávnění křesťanství
 - 325 - Nikajský koncil, církevní dogma, hereze
 - Dal se pokřtít
 - Konstantinopolis - nové sídlo
- 363 - tažení proti Persii
- 395 - Řím trvale rozdělen, po smrti Theodosia I., Honorius Z, Arcadius V
- 375 - vpád Hunů
- 378 - bitva u Adrianopole, Ř poražen
- 410 - Alarich, vydrancován Řím
- 476 - Odoakar, dobyt Řím, sesazen Romulus Augustus, zánik impéria

Kultura

- Jupiter - Zeus, Lunova - Héra, Minerva - Athéna, Neptunus - Poseidon, Mars - Ares, Apollo - Apollón, Diana - Artemis, Vulcanus - Hefastos, Mercurius - Hermés, Ceres - Deméter
- Titus Livius - dějiny od smrti Augusta do Flaviovců
- Cesar - Zápisky o válce galské
- Marcus Tullius Cicero - řečník, etik
- Publius Ovidius Naso - básně

- Seneca - etika
- Galénos - lékařství, spisy, osobní lékař Marka Aurelia

Architektura

- Iónské a korintské sloupy
- Panteon, Kapitol, Koloseum, triumfální oblouky
- Atriové domy, akvadukty, lázně, silnice, činžovní domy